

GROEIEND BEWUSTZIJN

INLEIDING.

Het bewustzijn op zichzelf is een ontwikkeling waarin steeds meer van het eigen ik wordt gerealiseerd. Om het ik te kunnen realiseren moet je uitgaan van de relatie tussen datgene wat in je is en datgene wat buiten je bestaat. Ik meen dat we, als we de geschiedenis van het bewustzijn bezien, moeten zeggen dat de mens ergens in het midden zit. Voor onze cursus zijn een paar facetten erg belangrijk.

1. Hoe is het bewustzijn ontstaan?
2. Wat zijn de kenmerken van het zich ontwikkelend bewustzijn?
3. Hoe sta je er vandaag voor?

Het zijn deze drie zaken die onze cursus zullen blijven bepalen, ook als we daarbij allerlei andere onderwerpen kunnen aansnijden.

De bedoeling van deze reeks lezingen is niet alleen u duidelijk te maken wat bewustzijn is, daar komt u toch wel achter, maar vooral om u duidelijke te maken a. hoe u met uw bewustzijn kunt werken, b. hoezeer bewustzijn is gebaseerd op de relatie tussen u en al het andere.

HOOFDSTUK I.

HET ONTSTAAN VAN HET BEWUSTZIJN UIT HET OERBEWUSTZIJN.

Wanneer bewustzijn precies is ontstaan is sterk afhankelijk van de definitie die men gebruikt voor het begrip 'bewustzijn'. Wij nemen aan dat op het ogenblik, dat er sprake is van een kenvermogen en van het vermogen om althans jezelf ten opzichte van de omgeving te begrenzen, er sprake is van een bewustzijn.

Wij moeten dan teruggaan naar een situatie waarin er nog helemaal geen wereld is. Een situatie waarin zeer waarschijnlijk de eerste lichtdruk wervelingen rondstuwt die later kunnen uitgroeien tot melkwegstelsels. In die periode scheiden zich stukjes bestaan af van de totaliteit. Op het ogenblik, dat zij beseffen dat ze niet het geheel zijn en zich gaan afmeten, al is het maar in termen van 'dit is aangenaam, dat is niet aangenaam' ten aanzien van de omgeving, is er bewustzijn. Dit bewustzijn nu kan worden gebouwd op harmonie.

Op het moment, dat ik in harmonie kan komen met de wereld buiten mij, terwijl ik gelijktijdig mijn begrenzungen instand kan houden, heb ik een volledig bewustzijn. Maar omdat ik alles weet, ben ik niet meer in staat om mijn handelingen en mijn ervaringen af te meten tegen de totaliteit.

Er staat in bepaalde geschriften geschreven dat engelen jaloers werden, toen ze hoorden dat God de mens ging scheppen. Dat is iets wat voor u moeilijk voorstelbaar is. Wat was hier eigenlijk de kwestie?

Wel, een grote geest die in harmonie is met de totaliteit kan zichzelf niet ontwikkelen; hij kan zichzelf niet zijn. Hij is en blijft eigenlijk altijd een deel van het geheel, functioneert als een deel van het geheel en het enige dat hij kan doen, is zich afsluiten voor het geheel of daarvoor openstaan. Dat is zijn enige mogelijkheid.

Stel daar nu tegenover een besef dat alleen begint met de bekende formule: Dit ben ik en dat ben ik niet. Hier is geen concept van de kosmos aanwezig. Hier is ook geen concept van eigen functie of van eeuwigheid. Het enige dat er is, is het kennen van zichzelf. En elke ervaring, die wordt geregistreerd, vertelt iets meer omtrent de wereld waarin men leeft, maar ook omtrent zichzelf. Op deze manier krijgen we dus te maken met een groeiend bewustzijn. Want elke keer dat er nieuwe data (gegevens) worden opgenomen, ga je niet alleen zeggen wat de wereld buiten je is, maar je gaat ook meer gedetailleerd vermelden wat je zelf bent. Datgene wat ik niet prettig vind in de wereld buiten mij dat vertelt ook iets omtrent mijzelf, wat ik ben. En alles wat ik aanvoel als aanvaardbaar of harmonisch is iets wat ik dus ook als eigenschap heb. Op het ogenblik, dat ik de werking buiten mij erken, omschrijf ik een kwaliteit van mijzelf.

Nu zult u zeggen: Dat wordt meestal niet beseft. Inderdaad, dat is waar. In dit proces weet je niet wat je omtrent jezelf leert. Laten we even als voorbeeld een dier nemen. Dit dier wordt geboren met een aantal instinctieve drangverschijnselen. Het reekalfje blijft doodstil liggen, als de moeder er niet bij is. Hierdoor verbergt het zich goed, maar ondertussen gaat het toch ook ervaringen opdoen. Wij zien dat het dier, als het in een bepaald milieu terechtkomt, zich daarop gaat afstemmen, maar dat het ook een zeer sterke selectie kent van wat aanvaardbaar en niet aanvaardbaar is, wat sympathiek en wat niet sympathiek is. Kortom, het dier gaat zichzelf meer omschrijven naarmate het meer zelfstandig optreedt in de wereld waarin het leeft.

In het begin is het met het bewustzijn een nogal vage kwestie geweest. Het bewustzijn waaruit wij zijn ontstaan was in het begin maar een heel primair iets dat zich in verschillende sferen bewoog en alles eigenlijk maar heel vaag registreerde. Totdat er langzamerhand steeds meer bindingen kwamen met de materie, met de astrale wereld soms ook en wij vandaaruit onszelf met onze kwaliteiten een beetje beter leerden kennen door onze reactie op de buitenwereld. Als je dat een lange tijd hebt gedaan, dan blijkt dat je eigenlijk in jezelf dromen gaat koesteren.

Een droom is een teken van bewustzijn. In een groeiend bewustzijn leeft de fantasie. Die fantasie zegt heel veel dingen die redelijk gezien onmogelijk zijn. Maar de fantasie is dan ook niet een plaatsvervangende werkelijkheid zonder meer. Het is, zeker als ze wordt uitgebeeld of uitgesproken, ook een uitdrukking van je behoefte, je begeerte, je mogelijkheden en je geloof in eigen kracht.

Wanneer je mens wordt en je kijkt naar de primitieve mens met zijn jachtmagie, met zijn hiërarchische structuurtjes in stamverband, zijn samenwerking bij bepaalde gevaarlijke jachten, dan kom je er al heel gauw achter dat juist door te leren wat een ander doet en zo te weten wat je zelf moet doen er een steeds completer beeld komt van jezelf binnen het geheel, maar ook van de mogelijkheden van het geheel als totaliteit, dus zoals ze naar buiten als eenheid kenbaar kan worden.

Het oerbewustzijn ligt, zo zeggen wij, bij God. Dat is de uitvlucht die we altijd gebruiken als we iets niet weten. Als je niet weet waarom iets gebeurt, dan zeg je: Het is jammer voor jou, maar je moet je er maar bij neerleggen, want het is Gods wil. Als God alle dingen wilde die Hem worden toegeschreven, dan zou Hij geen God zijn. Dan zou Hij een groter sadist zijn dan menig kampbewaker in Auschwitz.

Dit oerbewustzijn waarvan wij zijn afgescheiden blijft deel van ons wezen of we het willen of niet. Het besef dat we hebben kan beperkt zijn tot een bepaalde wereld. Maar als mijn wezen meer werelden doorkruist, dan ben ik met al die werelden verbonden, kan ik mij van al die werelden bewust zijn, maar zijn ook de waarden van al die werelden in mij manifest.

De situatie van het oerbewustzijn is dat er voorlopig nog maar weinig niveaus zijn waarop je je van jezelf bewust kunt worden. Maar naarmate alles zich meer uitdijt in de tijd, komen er ook meer kenbare verschillen. Hoe meer kenbare verschillen er komen, hoe meer werelden gelijktijdig in de kern van het ik een rol kunnen spelen. En dan moet ik het ook kunnen ondraaien en zeggen: Mijn bewustzijn - ongeacht de uitingen en de wereld waarin die uitingen plaatsvinden - zal altijd in zich een geheel van waarden bevatten dat behoort tot alle sferen en als zodanig de totaliteit mede uitdrukt. Een belangrijk punt. Dat zult u later wel zien. Want de ontwikkeling van het bewustzijn wordt niet alleen bepaald door het gebeuren of de beleving.

Als we weer even teruggaan, dan weten we dat er entiteiten zijn geweest die zich een tijdlang gewoon hebben gekosterd in de uitbarstingen van vulkanen; voortdurend korte momenten van een eruptief beleven in de materie om dan weer vrij verder te zweven, alsof ze de voorvaderen waren van de elementalen die ook nu nog bestaan. Daarin hebben ze voor zichzelf verschillen ontdekt. Bijvoorbeeld het verschil van materie en van geestelijk zijn. Twee fasen. Het blijkt dat die fasen elkaar nodig hebben. Want je duikt niet elke keer weer de materie in, als je het in de geest zo goed kunt red- den. Omgekeerd zou je ook niet altijd in de materie willen en kunnen blijven, omdat er een ogenblik komt dat de materie niet meer aan je eigen beant- woordt. Zelfs in het oerbewustzijn en in de eerste ontwikkeling daarvan schijnt deze behoefte om zich te oriënteren t.a.v. delen van de rest van de schepping een belangrijke rol te hebben gespeeld.

Het is altijd weer een zoeken geweest naar datgene wat bij je hoorde en een strijden tegen datgene wat je als vijandig of destructief ten aanzien van jezelf erkende. Opvallend is ook, dat vanaf het begin er iets is wat je het best kunt omschrijven als: de behoefte tot zelfbehoud. Men wil een- voudig niet één van zijn grenzen kwijtraken. Men wil niet een deel van zijn eigen mogelijkheid tot ontwikkeling verliezen. Als je tot zo'n geest in zijn oerstadium zoudt zeggen: Hier heb je de totale harmonie, neem je gren- zen weg en word er deel van, dan zou hij zeggen: Ik ben daar gek, dan ben ik mijzelf niet meer. Want zelf zijn, betekent ook zelf kunnen handelen, zelf kunnen doen.

In het totale primaire bewustzijn zijn alle mogelijkheden aanwezig. In ons bewustzijn kan slechts een deel van die mogelijkheden worden gereaa- liseerd en wel voor zover als ons wezen (dat deeltje kracht dat wij zijn in de totaliteit) op welke manier dan ook geliëerd is met feiten, gebeurte- nissen, ontwikkelingen en waarheden. Alleen datgene waartoe wij van begin af aan behoren, kan zich in ons openbaren. Misschien dat het daardoor ge- komen is dat men al betrekkelijk snel kan spreken over de Heren van de Stralen.

Nu weet ik wel dat heel veel mensen zeggen: Tot welke Straal behoort ik? Het gaat er niet om waar u bij hoort. Het is een idee dat u moet kun- nen vatten. U hoort bij een deel van de ontwikkeling. Dat deel van de ont- wikkeling als zodanig toont zich als een persoonlijkheid. Of het er wer- kelijk één is, kunnen we niet zeker zeggen, maar het toont zich als zodanig. Het blijkt, dat in die persoonlijkheid niet alleen de mogelijkheden aanwezig zijn die we nodig hebben, maar er zit ook een drijfveer in.

De Heer van een Straal drijft je voort. Hij dwingt je in een bepaalde richting van ervaren. Je kunt je eraan onttrekken door te zeggen: Ik rea- geer niet. Maar als je dat doet, kom je ook niet verder. De groei van het bewustzijn is afhankelijk van het aantal ervaringen dat je opdoet, goed en

kwaad door elkaar. Trouwens, heel veel van wat de mens op aarde goed noemt, blijkt later kwaad te zijn en omgekeerd. U kent het bekende verhaal van het jonge echtpaar dat nog niet kerkelijk gehuwd in de hemel kwam. De Heer vond het best. Als ze dan nog eerst even kerkelijk trouwden, dan konden ze bij elkaar blijven. Maar om een pastoor te vinden moesten ze naar de hel. Dit zegt wel iets over de manier waarop we staan tegenover de groei van het bewustzijn.

Uit ons eigen bewustzijn ontstaan voor ons regels. Die regels zijn niet kosmisch waar. Voor ons zijn ze dat wel, omdat ze voor ons de enige mogelijkheid zijn om bewust een relatie aan te gaan met de wereld waarin we bestaan, met de kosmos waarvan we deel uitmaken. Die regels vloeien uit ons voort, niet uit de kosmos. Maar dank zij de regels die we aanvaarden is er een evolutie mogelijk, een verandering.

Indien ons bewustzijn groter wordt, gaan de regels die we eerst als een soort dogma hebben aanvaard niet ineens weg, maar hun betekenis verandert. Ze worden langzaam naar zeker tot ondergeschikte factoren van weer meeromvattende regels die dan weer onze relatie met de kosmos bepalen. Op die manier bouwen we dus een heel aardig stukje op.

Als u dit allemaal heeft kunnen volgen -- ik heb het zo eenvoudig mogelijk gesteld -- dan kunnen we van hieruit beginnen een paar praktische conclusies te trekken. Dat is wel nodig voor de mens van vandaag.

U heeft natuurlijk om zo ver te komen dat u vandaag hier zit een zekere groei van bewustzijn moeten doormaken. U bent misschien wel primitief, maar toch niet zo primitief. Laat mij het zo zeggen:

Wetten en regels, zoals u die kent zijn niet kosmisch geldig. Waarden en waarderingen zoals u die hanteert, zijn niet kosmisch en eeuwig. Het zijn factoren, die wij op dit moment beschouwen als voor ons leven bepalend. En als dat voor een oerbewustzijn al geldt, dan geldt dat natuurlijk ook voor ons. Dit betekent, dat wij ons aan regels houden omdat zij deel zijn van ons wezen, niet omdat de wereld dat wil. Dit houdt in, dat als ons wezen andere wetten erkent, wij eenvoudig al de wetten van de wereld naast ons kunnen neerleggen. Maar het houdt ook in, dat wij in al wat wij zijn en doen alleen verder bewust kunnen worden, indien we innerlijk vrede kunnen hebben met hetgeen we zijn en doen. Een heel belangrijke factor!

Er moet een harmonie in het ik bestaan t.a.v. het geheel van daden en erkenningen, indien men daaruit voldoende zou willen leren om een omvattender bewustzijn te bereiken en daarbij misschien weer andere regels als de voornaamste aan te merken.

Er zijn nog meer dingen. Een simpel bewustzijn in een elementaal b.v. kan werken, zeker, maar alleen met één element en dan nog met één verschijnsel. Wanneer het een plant wordt, dan zijn de mogelijkheden iets groter omdat het de eigen drang tot voortplanting, de zaadvorming en zaadafstoting mede bevordert. Maar je kunt niet zeggen waar de reis naartoe gaat. Je kunt, als je eenmaal bent begonnen met groeien, leren je aan te passen aan de plaatselijke omstandigheden, maar je kunt die omstandigheden niet veranderen.

Bij een dier ligt het weer anders. Een dier heeft zijn woongebied, zijn eigen corridors, zijn eigen jachtgebied. Maar alles bij elkaar kan het dier deze gewoonten veranderen en doet dit dan ook. Daar waar het dier wordt geconfronteerd met zaken die het/san kan, kan het vluchten. Is de vlucht niet mogelijk, dan kan het alsnog door agressie proberen er iets tegen te doen. / niet

Kom je bij de mens terecht, dan blijkt dat de mens eigenlijk zo sterk verschilt, omdat als hij niet kan vluchten of niet wil vluchten -- beide zijn mogelijk -- niet alleen uitgaat van zijn eigen mogelijkheden, maar ook vraagt: Wat kan ik gebruiken om mijzelf door te zetten? De mens is dus eigenlijk

iemand die in veel grotere mate met dingen buiten zich manipuleert dan het dier. Dieren doen het ook wel, maar veel beperkter. Hieruit blijkt dat er een andere benadering is.

Stel nu eens, dat er naast de mens van vandaag een supermens zou komen. Wat zou die superman doen? Wel, hij zit in de ontwikkeling die we mensheid noemen. Het is duidelijk, dat die mens zal zoeken naar mogelijkheden tot manipuleren. En terwijl u misschien een hamer en een tang gebruikt of in het beste geval een computer of een rekenmachine, zal deze mens zeer waarschijnlijk leren om bepaalde krachten te hanteren zoals zwaartekracht, magnetische velden, elektrische verschijnselen. Hij zal misschien nog verder gaan en leren bepaalde krachten van de astrale wereld te hanteren, misschien zelfs bepaalde geestelijke krachten op aarde te gebruiken. Het is dus zo, de mens is in zijn ontwikkeling manipulatief. Hij zal zelden of nooit alleen op eigen kracht verder gaan, maar hij probeert zijn vermogen en mogelijkheid uit te breiden door meer van buitenaf naar zich toe te halen. Maar dat kan alleen, indien je er zelf mees-ter over bent.

Iemand heeft eens gezegd: "Een generaal is eigenlijk een machteloos mens die zijn macht alleen kan uitoefenen door het onvermogen van zijn ondergeschikten om zijn machteloosheid te beseffen." Iemand, die het wapen in handen heeft, is machtig door het wapen. Maar als een ander hem beveelt het wapen te gebruiken, dan kan hij daar een verandering in brengen. Hij kan dus "ja" of "neen" zeggen. Ik meen, dat ook dit in uw wereld erg belangrijk kan zijn.

In uw wereld wordt de groei van het bewustzijn bij menig mens afgeremd doordat hij teveel blijft vasthouden aan datgene wat anderen zeggen, anderen doen, anderen bepalen. Hij wijst veel van zijn verantwoordelijkheid af door die aan een ander te delegeren. Hij probeert aan verplichtingen te ontkomen door ze te maken tot iets wat op de gemeenschap rust. Het is duidelijk, dat dan het bewustzijn veel minder ervaringen opdoet dan als hij er zelf voor zou staan. Daarom geldt zeer zeker ook in deze tijd: Overal waar u zelf beslissingen neemt, waar u zelf eventueel manipuleert en daarvoor zelf de verantwoordelijkheid draagt, zal uw bewustzijn snel kunnen groeien. Overal waar u terugwijkt voor de persoonlijke beslissing en a.h.w. het leven lijdzaam ondergaat, zal de groei van uw bewustzijn veel trager zijn en zal een werkelijk ontluiken van nieuwe factoren in het bewustzijn zelfs onwaarschijnlijk worden.

Als ik dan voor deze tijd deze conclusies trek, zo mag ik ook zeggen dat in het verleden juist deze factoren een enorm grote rol hebben gespeeld in de ontwikkeling van het bewustzijn van de mensheid. We moeten daarvoor ook weer een paar voorbeelden geven:

Als de mensen betrekkelijk in vrede leven (Adam en Eva in het paradijs, een sprookje dat de mensen soms nog proberen na te doen, maar waarbij de slangen steeds talrijker worden en de appels steeds duurder), hebben we te maken met een wereld waarin eigenlijk niets is. Hoe vreemd dat ook moge klinken. Je bent, je bestaat eenvoudig. Het enige dat je doet is erkennen wat er is, maar je relatie tussen jezelf en het andere heb je niet eens in de gaten. Je zoudt kunnen zeggen: Je wandelt met God. Maar vanaf het ogenblik dat de mens begint zichzelf in leven te houden en hij moet vechten om te kunnen blijven voortbestaan, om voedsel te vinden, overal nieuwe methoden moet vinden om zich huisvesting en een zekere bescherming te bezorgen, zich moet aanpassen aan het klimaat enz., zien wij dat de mensheid ineens veel sneller vooruitgaat. Het manipulatief vermogen van de mens blijkt eigenlijk een kwadraat te zijn van de moeilijkheden die hij ondervindt om in leven te blijven.

Als je het zo bekijkt, dan is het ook duidelijk waarom in deze dagen oorlog en oorlogsdreiging zoveel nieuwe uitvindingen het licht doen zien. Het is ook weer: de mens zoekt ten koste van alles die middelen te vinden waardoor hij zichzelf kan handhaven. Maar het betekent ook, dat je steeds

meer wordt geconfronteerd met mogelijkheden, eigenschappen en kwaliteiten. En dan behoef je ze niet eens te benoemen. Zeker, Newton ziet een appel vallen en weet opeens wat zwaartekracht is. James Watt ziet de theeketel borrelen en weet ineens wat stoomkracht is. Maar lang voordat het zover was werden die dingen al gebruikt.

Oermensen hebben stenen gebruikt om kudden, die beneden voorbijtrokken te doden, om met steenlawines grote dieren, die ze anders niet konden bestrijden, te bedelven en zo aan hun einde te helpen. Zeker, stoom is nooit gebruikt. Maar of nu stoomkracht werd erkend voor wat het was of niet, in het oude Egypte waren er al tempeldeuren die draaiden op een stoomketel die zat ingebouwd onder het altaar. Als je het offervuur aanstak, ging na verloop van tijd de deur door de stoomdruk open en zag je het heiligste met de god. Een wonder, een mirakel! Dus al die dingen zijn er in de oudheid eigenlijk al geweest, alleen onze benadering is veranderd.

De oermens heeft natuurlijk zijn benadering steeds weer moeten wijzigen. In het begin heeft hij de jacht gezien als iets wat zuiver geluk was. Daarna heeft hij geleerd dat er een systeem in zat, maar hij kon het niet formuleren. Daardoor heeft hij zijn onderbewustzijn gestimuleerd door magische rituelen en kon op grond van die rituelen uit het onderbewustzijn gegevens putten die hij nodig had om een goede jacht te krijgen. Daaruit zijn de eerste jachtrituelen voortgekomen.

De mens was nomade; d.w.z. hij leerde zich te verplaatsen naar die gebieden waar voor hem de levensomstandigheden het best waren. Al die dingen hebben hem geconfronteerd met een wereld waarover hij moest nadenken. Hij moest steeds weer de keus maken: wat past voor mij? Zal ik nu gaan leven in een bosje op de vlakte waar alles veel dichterbij is, waar ik gemakkelijker kan jagen, waar water vlak bij is of zal ik ergens in een rotswand een hol zoeken waar ik veilig ben voor mijn vijanden? Dat waren keuzen die gemaakt moesten worden. En dat is vandaag de dag nog zo.

U moet nog steeds een keuze maken. En ofschoon u bij de dingen die u kiest vergissingen maakt, zult u er wijzer van worden. U gaat meer beseffen omtrent datgene wat u in de wereld wel en niet kunt, wat u wel en niet van de wereld kunt verlangen. Maar u gaat ook begrijpen wat u zelf wilt. Uw eigen wensen worden duidelijker en daarmee de factoren die voor u op dat moment harmoniebepalend zijn ten aanzien van de buitenwereld.

Als ik ook dit aanvaardbaar heb kunnen maken, kunnen we langzamerhand de les gaan afsluiten.

We zitten nog steeds aan te kijken tegen de vraag: Hoe komt het eerste bewustzijn in de materie terecht?

Er blijkt een relatie te zijn tussen geest en materie die er vanuit mijn standpunt, want ik heb natuurlijk nog niet alles bereikt, als volgt uitziet: Op het ogenblik, dat er een belevingsvacuum op geestelijk terrein ontstaat, zal die daadloosheid zelf de geest a.h.w. trekken naar de materie. Materie op zich is een voortdurende beweging, een voortdurend gebeuren. De uitstraling daarvan trekt de geest aan. Het belooft een compensatie voor zijn eigen bewegingsloosheid in zijn geestelijke toestand.

Ik heb u reeds gesproken over de entiteiten die in den beginne in vulkanen hebben geleefd (ze hebben ook nog in andere elementen geleefd). Ook zij werden tot de materie getrokken juist door dit gebeuren in de stof: de voortdurende wisselingen van energieverhoudingen, van structuren, die zelfs de hardste materie kenmerken. Ik zou het zo willen stellen:

Als eenmaal een mate van geestelijk besef is bereikt, is er behoefte aan een voortdurende constatering van de buitenwereld. Zijn daar niet voldoende doende voor het "ik" te vatten prikkels aanwezig, dan wordt gezocht naar

de dichtstbij zijnde bron van soortgelijke prikkels. Die bron blijkt dan voor de mens in 99 van de 100 gevallen de materie te zijn. Hij zal bij zijn keuze van prikkels, van verschijningsvormen (dus de bewustwordingsgang) wel dege-lijk mede worden bepaald door de richting waartoe hij behoort. De Heer van de Straal zegt men dan. Maar dat is eigenlijk bijkomstig.

Wanneer echter een overmaat aan besef en beleving in een ego is ont-staan, blijkt dat de banden met de materie voor dat "ik" steeds lossen wor-den. Dan kan een lichamen bestaan misschien nog wel voortduren maar het wordt vager. Het is net, alsof je eigenlijk al hunkert naar die andere we-reld.

Als je in een geestelijke wereld komt, dan zal alles wat er in je be-staat aan vragen, aan problemen, aan mogelijkheden worden getest naar bui-ten toe: Wat kan ik daarop voor een antwoord krijgen? Wat voor betekenis heeft dat voor mij? Zolang dat proces van uitwisseling nu maar kan door-gaan, heb je helemaal geen behoefte om naar de materie terug te keren. Maar komt de zaak tot rust, is er niets nieuws meer, dan ontstaat weer die droomtoestand waardoor je naar de stof wordt getrokken en het gebeu-ren in de stof steeds meer je aandacht in beslag gaat nemen. Ik neem aan, dat dat bij het eerste bewustzijn reeds is gebeurd. Ik kan het niet bewijzen. Ik weet bijna zeker, dat dit is gebeurd zelfs bij de bezielende krachten van de eerste levensvormen. Ik weet met grote zekerheid dat dit het geval is bij alle levende wezens met een wat hoger bewustzijn, zelfs bij de mens.

Als deze relatie bestaat, is reïncarnatie een bijna niet te ontkennen verschijnsel geworden, maar gelijktijdig is de betekenis van het stoffelijke leven of van het leven in een bepaalde wereld minder geworden. Ze zijn bei-de slechts verschijnselen; zaken waarin het ik zichzelf bezighoudt met de wereld buiten zich en zo bewust wordt van zijn eigen ik en eigen mogelijk-heden, verder niet.

Zo kan ik deze les besluiten met de opmerking, dat een groeiend be-wustzijn ongetwijfeld een steeds groter eigen inhoud krijgt en daardoor een steeds langere periode kan vertoeven in verschillende sferen maar ook, in-dien gewenst, op aarde. Hierbij wordt geen tijdsduur als bepalend gezien, maar ervaringsmogelijkheid. Een geest kan in korte tijd zeer veel ervaren. Een mens kan in een mensleven soms heel weinig ervaren. De belangrijkheid van leven, dood, bestaan na de dood wordt voor het bewustzijn alleen bepaald door de mogelijkheid tot ervaring en beleving die erin zit. Als u daaraan een laatste conclusie wilt verbinden:

Zolang er in u harmonie bestaat ten aanzien van bepaalde ontwikkelin-gen en gebeurtenissen, moet u niet bang zijn ze te beleven. En als u ze be-leeft, dan moet u proberen het resultaat ervan te zien als een aanduiding van uw eigen behoeften en mogelijkheden, niet als een eigenschapsbepaling alleen van de wereld buiten u.

Hiermede heb ik de les beëindigd. Er zullen misschien punten zijn die u niet helemaal begrijpt of waarvan u zegt: Hoe zat dat eigenlijk in elkaar. Ik geef u de raad de les nog eens goed na te lezen. Ze heeft een dubbele inhoud. Er zit namelijk een serantische en een emotie inhoud in verborgen. Ik heb getracht de formulering hier en daar zo te kiezen dat ook de emotie inhoud zelfs bij het vastleggen op schrift deels bewaard blijft.

Probeer eerst eens aan te voelen wat u ervan denkt. Als nu blijkt dat u dan problemen heeft, dat u zegt: Hierover zou ik graag toelichting willen hebben, na de volgende les krijgt u de gelegenheid om vragen te stel-len of commentaar te leveren. Kunt u in enkele weken nog niet alles nagaan, dan kunt u nog vragen in de tweede les na deze. Daarna echter wordt erop gerekend dat u het voldoende heeft verwerkt en dat u het bij een onderlinge bespreking verder kunt vastleggen.

Ik hoop, dat u zult begrijpen dat dit begin pas goed verder ontwikkeld kan worden, als we onderling een zekere harmonie en een zeker begrip kun-

nen ontwikkelen waardoor we steeds meer kunnen weglaten. Want hoe meer we van het onbelangrijke kunnen weglaten, des te meer wij van het belangrijke kunnen vastleggen.

-:-

WOORDEN EN FEITEN.

Als je iets zegt, dan is het nog lang niet zeker dat je daarmee omschrijft wat je bedoelt. Als je probeert iets weer te geven, kun je soms een bepaalde sfeer overdragen, maar wat je niet kunt is jammer genoeg precies zeggen hoe het is geweest.

Als u uzelf zoudt moeten uitbeelden in woorden, dan zoudt u waarschijnlijk met een wat geflatteerd beeld naar voren komen, maar er zou veel aan ontbreken. En als u zich dan afvraagt waarom, dan is dat omdat er veel dingen zijn die je eigenlijk niet kunt zeggen. Je moet ze uitleggen.

Nu is het met woorden zo, ze moeten direct een denkbeeld overdragen. Want als je er eerst een uitvoerige uitleg bij moet geven, dan is men al lang vergeten waar je het over hebt. Er zijn van die mensen aan wie je een mop vertelt. Je vertelt een geestige clou en zij zitten je dan niet begrijpend aan te kijken. Nadat je de mop driemaal hebt uitgelegd is die helemaal niet leuk meer. Kijk, zo gaat het ook net zo met ons en eigenlijk ook met het bewustzijn.

Een bewustzijn zou eigenlijk de totale waarde moeten absorberen, maar dat kan het niet. Het heeft zichzelf nu eenmaal begrensd en door die begrenzing wordt de zaak gefiltreerd. Je krijgt dus uitdrukkingen binnen die onvolledig zijn. Het zijn woorden, het zijn geen feiten.

Als wij iets doen naar buiten toe, dan zitten we met precies hetzelfde probleem. Wij weten wel wat we bedoelen, maar we weten helemaal niet wat een ander ervan denkt. In 9 van de 10 gevallen zeggen we dan ook dat de wereld onbetrouwbaar is, want die beantwoordt niet aan wat wij werkelijk menen te zijn en te geven, ofschoon we ons helemaal niet realiseren dat dat zo niet naar buiten komt. Als u dit nu als beginpunt neemt, dan kunnen we gaan praten over bewustzijn en wat daarmee samenhangt.

Wat doet een mens? Hij wordt geconfronteerd met dingen buiten zich waarvoor hij geen woorden heeft, die hij niet kan omschrijven en die toch voor hem een eigen indringende ervaring kunnen inhouden. Bijvoorbeeld een onweer. Je bedenkt dus maar iets waardoor het onweer verklaarbaar wordt. Dan zeg je: Dat is de dondergod die langs de hemel rijdt en zo nu en dan zijn bijl naar beneden smijt. Iedereen weet wel dat het geen bijl is. Maar als het een god is, dan zou het kunnen. Anders gezegd: We gaan gewoon een fantasietje plegen, daarmee verklaren we de dingen en geven ze eigenlijk een betekenis waardoor ze hanteerbaar worden. Ik denk, dat dat overal hetzelfde is.

Er zijn mensen die het heel erg goed menen. Ze zijn voortdurend heel vroom bezig en zeggen: Heilige Geest, daal over ons neer. Als ze dat voor de honderdste keer hebben herhaald en het zou gebeuren, dan zullen ze er helemaal niet happy mee zijn, want zij denken: als de H. Geest over mij komt, dan ben ik meer mijzelf, ik kan meer en ik begrijp vanuit mijn standpunt meer. Maar als je in de zon kijkt, dan zie je minder in plaats van meer. En zo zou dat ook hier het geval zijn.

Als ik kijk naar alles wat er bij de mens een rol speelt, dan zeg ik: Alle goden die we hebben geschapen, maar ook onze beelden van een hemel, van een hel, van een onderwereld, van de verhoudingen in het heelal komen voort uit onszelf. Het zijn de sprookjes die we onszelf vertellen om te ontkomen aan het onverklaarbare dat we anders buiten ons vrezende te ontmoeten. Gesteld, dat u dit zoudt aanvaarden, dan wordt het tijd om vragen te stellen.

Is er inderdaad een reïncarnatie? kun je dan roepen. Dan is het antwoord: Ja, ik vind het niet gezellig om weer terug te komen. We leven één keer op aarde en als we dat goed doen, dan zijn we ervan af.

Maar is dat iets wat met feiten te maken heeft? Neen, het zijn woorden. Wij proberen met woorden een werkelijkheid om te buigen of het onverklaarbare zo te veranderen dat we er meester over kunnen zijn. Ons geloof kan een volledig concrete waarde in onszelf zijn. Je kunt innerlijk zo intens een zekerheid met je dragen dat je er steeds een beroep op kunt doen en daardoor in de wereld buiten je die ook steeds ontmoet.

Ga nu dat geloof even omzetten in een aantal regels. Begin maar met: Ik geloof dat en dan komt er een hele hoop achteraan, desnoods Allah is de enige God en Mohammed is zijn profeet. Op dat ogenblik heb ik mij vervreemd van mijn geloof.

Als ik een uitleg zoek voor het onverklaarbare, terwijl dit onverklaarbare in mij hestaat en niet buiten mij, dan moet ik ook beseffen dat ik mijn mogelijkheid tot bewustzijn beknot. Een wetenschapsman, die aanneemt dat maar één oplossing de juiste is voor zijn probleem, zal daardoor zijn onderzoek in die ene richting doorzetten en alle andere bijkomstige ontdekkingen, die hij misschien had kunnen doen, eenvoudig terzijde schuiven. Als je dat begrijpt, dan zeg je: Met bewustwording zit de zaak toch wel een beetje anders. Er zijn veel dingen die ik in mij dan maar een naam geef. Maar zodra ik ze buiten mij als zodanig ga benoemen, ontnem ik mij de mogelijkheid om er nog feitelijk op te reageren.

Een mens is vaak geneigd te zeggen: Het leven is door God aan mij gegeven en Hij heeft bepaald wat er mee zal gebeuren. Heel aardig. Maar waarom dat niet empirisch bekeken? Wat ervaar ik? Wat ben ik? Wat doe ik? Maar ook wat geloof ik? Wat voel ik in mij als zekerheid? Wat ik in mij voel is een deel van mijzelf. Pas als ik het in de buitenwereld precies zo ontmoet, kan ik er misschien meer over leren kennen. Op het ogenblik, dat ik probeer het a.h.w. te forceren, dus buiten mij te stellen zonder dat ik het eerst heb erkend, maak ik mijzelf blind voor een deel van de werkelijkheid.

Dan is er nog een andere neiging. Wij hebben altijd de neiging om onszelf een beetje omhoog te steken. Er zijn mensen die zeer nadrukkelijk, eerlijk en oprecht zeggen: God heeft het Kaukasische ras (blanke ras) uitverkoren. Alle andere rassen zijn eigenlijk minderwaardig en alleen bestemd om de blanken te dienen. U moet niet denken dat die mensen dat zeggen, omdat ze anderen alleen maar in een hoek willen trappen. Heel vaak zouden ze zelfs die anderen willen helpen. Maar je stelt jezelf primair.

Bij een ander volk hebben ze gezegd: De enige werkelijke mensen zijn de Germanen. Maar toen de manen waren afgeschoren, bleef het beest over. Dat was pijnlijk. Realiseer u dus goed: wij kunnen niet een bepaalde waardigheid aannemen. Maar denk ook niet dat het iets is wat alleen maar hier voorkomt.

U kent allen het bekende verhaaltje van de Indianen. De Indiaan zegt: God maakte de eerste mens en die werd niet gaar. Dat was de blanke. Toen verbrandde hij er een. Dat was de neger. Toen had hij er een die was al iets meer gaar. Dat werd de gele mens. Eindelijk kwam er een die had de perfecte roodbruine kleur. Dat werd de Indiaan, het werkelijke product. Een sprookje, maar ergens heeft het de behoefte om een superioriteit uit te drukken.

Ieder van ons voelt een superioriteit ten aanzien van de buitenwereld in zichzelf of hij het toegeeft of niet. Je kunt jezelf wel een minderwaardigheidscomplex aanpraten, maar dat komt dan omdat de wereld weigert te beantwoorden aan het gevoel van waardigheid en superioriteit dat je in je draagt. Waarom zouden we nu dat gevoel van waardigheid en betekenis opzij zetten? Dat is helemaal niet nodig. Maar mijn meerwaardigheid is iets wat alleen kan bestaan, als ik alles wat in mij leeft op de juiste manier in de wereld naar buiten weet te brengen en gelijktijdig uit de buitenwereld al datgene weet af te lezen waardoor ik mij bewuster word van de meerwaardigheid die in mij bestaat. En dan kun je inderdaad een meerwaardig mens zijn.

Het is helemaal niet zo, dat alle mensen gelijk zijn. Het is precies hetzelfde als dat bekende koor van Beethoven: "Alle Menschen werden Brüder". Dan zeg ik ook: Als we allemaal broers worden, waar komen de kindertjes vandaan, want de zusters zijn er niet bij. Dan wordt het een familiedrama: het uitsterven van het menselijk geslacht.

Anderen beginnen met leuzen als: Wij christenen, wij zijn meer dan anderen. Eventueel met of zonder hulp van de Maagd Maria. Daar heb ik ook niets op tegen zolang het in je zit. Het gevoel van meerwaardigheid dat in je bestaat, is de bron waaruit je kracht kunt putten. Maar op het ogenblik, dat je die waarde buiten je aanvaard wilt weten zonder dat je in staat bent haar volledig te uiten, ga je jezelf beroven van de mogelijkheid je innerlijke krachten en de punten waarop je inderdaad de meerdere kunt zijn van anderen te openbaren. Dan maak je jezelf tot minderwaardig, ongeacht het feit dat je in je meerwaardigheid bezit. Dat is in het bewustwordingsproces heel erg belangrijk.

Ze hebben wel eens gezegd: Een duivel is een gevallen engel. Realiseer u eens wat men feitelijk zegt: De duivel is dus iemand op het ogenblik, dat hij het engel-zijn niet meer kan aanvaarden; als hij de waarde in zich beschouwt als iets wat buiten hem moet worden erkend. Een poging om zich af te zonderen van God, terwijl hij gelijktijdig God als de enige bestaansmogelijkheid in zich erkent. Nou, dan moet je wel duivels worden. Dat is het meest bittere wat je je kunt voorstellen: afgescheiden zijn van datgene wat je nodig hebt om te leven. Dit voortdurend verwerpen en het toch steeds weer nodig hebben en het stilletjes toch weer moeten gebruiken en erkennen, omdat je zonder dat niet kunt bestaan. Erg bitter.

Er zijn natuurlijk geen duivels zoals hier worden voorgesteld. Een duivel op aarde is een kruising van een natuurgod, een beetje veestapel en al het verderfelijke dat de mens in zichzelf erkent en graag aan een ander toeschrijft. Ik zeg niet dat er geen echte duivels zijn zoals die worden voorgesteld. Maar het probleem ligt daar. Ik denk, dat dit probleem in dit tweede gedeelte toch wel even besproken mag worden.

U kunt van de wereld nooit verwachten dat ze beantwoordt aan uw innerlijk besef van waarde, waardigheid en mogelijkheid. Maar in die wereld zijn factoren te vinden die wel degelijk harmonisch kunnen zijn met wat er in u leeft. Die harmonie is nimmer blijvend. Realiseer u dat even. Alles bestaat in de tijd en in de eeuwigheid. In de eeuwigheid is het onveranderlijk. Maar als wij de eeuwigheid in de tijd proberen waar te maken, dan trachten wij de tijd stil te zetten. We zetten onze ontwikkeling, onze bewustwording stil. Totdat we aanvaarden dat de perfecte harmonie een ogenblik daarna weer een andere geworden kan zijn, dat harmonieën van perfecte eenheid op een gegeven ogenblik in disharmonieën kunnen ontaarden, tenzij we in ons waarden dragen en ook de veranderingsmogelijkheid waardoor we ons voortdurend kunnen aanpassen. Als we ons dat gaan realiseren, dan zeggen wij: Maar we hebben geen vaste waarde in het leven. Niets is werkelijk vast. Het enige dat vast is, zijn de illusies die we in ons opbouwen of de harmonische werkelijkheden die we steeds weer in de wereld kunnen terugvinden.

De volgende keer krijgt u waarschijnlijk zeer uitvoerige lezingen over de oertijd, de oermensen en dat soort dingen. Ik voor mij zie de oermens nog steeds terug. Het is nog altijd het mannetje dat "oehoe" roept met zijn oren klappert en denkt dat het onweerstaanbaar is voor alles wat in de omgeving leeft.

Belangrijk is dat wij gaan beseffen wat de relatie is tussen ons innerlijk en de wereld, want dat is de basis waarop onze bewustwording zich voltrekt. Als u denkt dat u alles al weet, dan luistert u naar niemand en leert u dus niets. Als u uitgaat van hetgeen u reeds weet en probeert daaromtrent meer te weten te komen, dan is uw ontwikkeling niet groter, maar u wordt in ieder geval wijzer.

Als u een bepaalde wetenschap heeft en bereid bent deze aan te vullen met alle gegevens in de hoop ze ooit te kunnen correleren, dan wordt u kosmisch bewust. Dat is nu de aardigheid. Je kunt niet zeggen dat er in het leven iets is wat absoluut waar is. Ook wat wij zeggen is niet absoluut waar. Het is beperkt waar; het is voorwaardelijk. Nu kunt u erg gelukkig zijn dat u dit voorwaardelijke krijgt. Maar onthoud wel: als u zich daaraan blijft vastklampen, dan volgt er een tbr en komt u niet verder meer.

Als u hier een waarheid vindt, dan is dat een uitgangspunt voor een verdere erkenning. Dat is misschien een krachtbron, maar één die gebruikt moet worden. Want als iemand u hier zegt dat u meer waard bent, dan wilt u dat graag geloven. Maar als u dat niet in de wereld kunt bevestigen door hetgeen u doet en bent wat heeft u er dan aan? Dan wordt u niet wijzer, u heeft alleen een illusie gekregen. Maar op het ogenblik, dat u hier iets vindt - onverschillig wat - en u kunt dat toetsen aan de werkelijkheid, zelfs als het voor uw idee niet klopt, dan heeft u iets geleerd en kunt u dus wijzer en verstandiger worden. U kunt dat misschien niet helemaal omschrijven of de juiste woorden vinden om te zeggen wat eraan mankeert, maar u heeft het wel in u. Het feit blijft bestaan. Het feit is een bewustzijnswaarde in uw wezen, ook als de uitdrukbaarheid daarvan onvolledig is.

Dit zijn een paar punten die ik in uw aandacht wil aanbevelen. Het is natuurlijk erg leuk en het brengt ook een beetje prestige met zich, als u deelneemt aan een cursus over Groeiend Bewustzijn. Als u het zo bekijkt, vergeet het dan maar. Daar komt u niet veel verder mee. U moet het niet doen voor het prestige, want dat krijgt u toch niet. Prestige kunt u alleen krijgen, indien u innerlijk iets vindt waardoor u uw mogelijkheden in de buitenwereld anders ziet en daardoor uw innerlijke mogelijkheden buiten u beter leert waarmaken.

Ik wil eindigen met een paar citaten van uitspraken die anderen hebben gedaan.

"Werkelijke heiligen bestaan niet. Iemand die op aarde heilig wordt genoemd, is iemand wiens zonden nooit bekend zijn geworden."

"Wijsheid bestaat niet uit een veelheid van kennis, maar uit een inzicht in de betekenis van datgene wat je kent en waarmee je leeft."

"Kracht is niet het vermogen om anderen te onderwerpen, maar de mogelijkheid om je eigen zelfstandigheid onder alle omstandigheden te bewaren en gelijktijdig anderen een voldoende vrijheid te laten om zichzelf te zijn."

"Macht is de illusie dat je het lot van anderen bepaalt. Hoe meer macht je zoekt, hoe meer je lot wordt bepaald door datgene wat anderen doen, ook als je denkt dat zij het op jouw gezag doen."

"Als je in je leven een bepaalde weg bent ingeslagen, komt er een ogenblik dat er geen terug meer is; dan moet je wel verdergaan. Beklaag je daarover niet, want de weg die je hebt gekozen voert ten slotte tot een bestemming vanwaaruit je verder kunt gaan in een door jezelf te kiezen richting. Aanvaard dus je weg en maak er het beste van."

Deze citaten tezamen bevatten zeer veel wat met bewustwording en ook met een groeiend bewustzijn te maken heeft. Ik hoop, dat ik u hier enkele nuttige tips heb gegeven, al zullen degenen die ze het hardst nodig hebben ze waarschijnlijk het minst erkennen.

-:-

EEN SPROOKJE.

Een sprookje is de werkelijkheid dat door de mens, die graag ontkomt aan feiten is verhuld, totdat het zich vertellen laat. Het is de wens, goed aangekleed, waardoor men voor een ogenblik vergeet hoe men zelf altijd weer de steken vallen laat in het leven.

- Een sprookje vaak is het ook wat wij vertellen over wat wij zijn, wat wij allen wel gedaan hebben, wat wij in het leven geleerd en verstaan hebben. Want we geven de werkelijkheid niet zo graag toe. Maar als je zoekt naar werkelijk bewustzijn, dan word je op den duur die sprookjes wel moe.

- De werkelijkheid is meer dan een sprookje, ongelooflijker bovendien. Want de werkelijkheid is het ware beleven en de zin van het beleven zien diep in jezelf, vanuit jezelf. En al heb je dan geen fee met tovermacht, als het nodig is, dan kun je vliegen en dus doe je dat op eigen kracht.

Als je sprookjes vertelt, bemantel je de waarheid. Maar als je die voor jezelf erkent, dan voel je niet alleen je eigen wezen beter aan, maar erken je meer en meer ook het bestaan, waarvan je toch - of je wilt of niet - een heel klein deeltje bent.

Geestelijk zijn is geen sprookje. Maar wordt het door jezelf nog niet beleefd, dan is het iets - dat moet ik zeggen - wat heel veel van een sprookje heeft.

Als ik het sprookje zo bekijk, dan kan ik zeggen: Als je door het sprookje de feiten kunt zien, word je zelfs rijk door een sprookje. Maar als je de feiten verhult door een sprookje, dan houd je niet veel over, behalve misschien wat demagogie, wat politiek en een zendingsdrift. Ik hoop, dat u dat bespaard blijft.

-:-:-